

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

FZŠ prof. O. Chlupa

(součást preventivního programu školy)

1. Užívání návykových látek (NL)

Všem osobám v prostorách školy je zakázáno užívat návykové látky a ostatní látky způsobilé ovlivnit psychiku člověka, jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti a sociální chování.

Užívání NL osobami mladšími 18 let je v ČR považováno za rizikové chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc orgánů sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

Hlavní zásady:

1. v případě, že se pedagogický pracovník o takovém chování žáka dozví, ohlásí tuto skutečnost vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠMP, ŠP),
2. škola ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka,
3. škola je povinna oznámit OSPOD, že žák užívá NL,
4. distribuce dle §187 trestního zákona a šíření NL dle §188 trestního zákona je v ČR zakázána a takové jednání je trestným činem nebo proviněním. Škola je povinna přerušit takový čin a oznámit věc PČR,
5. v případě výskytu látky, u níž je podezření, že se jedná o NL v prostorách školy, bude postup stejný jako v bodě 3.

Škola vytváří podmínky pro:

- předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době vyučování, včetně školních a mimoškolních činností, vymezení zákazů užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy,
- poskytování informací nutných k zajištění ochrany žáků před tímto jevem,
- působení na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek,
- zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků v prostorách školy v době vyučování a do všech poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotví informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech akcích pořádaných školou,
- poskytování informací o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace,
- spolupráci s OSPOD a poradenskými zařízeními,
- plnění ohlašovací povinnosti směrem k orgánům činným v trestním řízení,
- podporu pedagogů-5P pro pedagogy:,
- ptát se,
- pojmenovat rizika,
- podpořit motivaci,
- předat kontakt,
- plánovat další setkání.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

2. Rizikové chování v dopravě

Rizikové chování v dopravě můžeme obecně charakterizovat jako takové jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím.

Hlavní zásady:

1. v případě, že se pedagogický pracovník o takovém chování žáka dozví, ohlásí tuto skutečnost vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠMP, ŠP),
2. škola ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka,
3. v případě, že je pedagogický pracovník školy svědkem aktivit dětí, které mohou vést k dopravním nehodám, škola kontaktuje Policii ČR.

Škola vytváří podmínky pro:

- předcházení výskytu rizikového chování v dopravě zařazením dopravní výchovy do výuky od prvního stupně,
- poskytování informací nutných k zajištění ochrany žáků před tímto jevem,
- spoluprací s BESIP při MD ČR a MP ČR.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

3. Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)

Mentální anorexie a bulimie představují ve svých projevech mezní polohy jídelního chování od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené se zvracením nebo jinou nevhodnou kompenzací energetického příjmu.

Hlavní zásady:

4. v případě, že si pedagogický pracovník všimne výrazného zhubnutí žáka, opakovaně přistihne žáka při zvracení (stačí informace od vrstevníků) nebo při sebepoškozování, ohlásí tuto skutečnost vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠMP, ŠP),
5. škola ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka a pediatrovi,
6. škola může doporučit nebo zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem,
7. škola upozorní rodiče, pokud dítě nechodí do školní jídelny.

Škola vytváří podmínky pro:

- prevenci nadváhy výukou zdravého životního stylu,
- předcházení některých jídelních zvyklostí (omezení nápojových automatů, nákupu sladkostí apod.),
- upozorňuje na nebezpečí a neúčinnost redukčních diet,
- předcházení šikaně pro vzhled, oblečení nebo tělesný výkon.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

4. Alkohol

V prostorách školy v době vyučování a na všech akcích pořádaných školou je zákaz konzumace alkoholu. Podávání alkoholu osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Hlavní zásady:

Konzumace alkoholu žákem – postup:

8. při přistižení žáka je nutné mu v další konzumaci zabránit,
9. alkohol je třeba odebrat a zajistit,
10. v případě, že je žák ohrožen na zdraví a životě, pedagogický pracovník okamžitě volá záchrannou službu,
11. jestliže toto nebezpečí nehrozí, sepiše stručný záznam i s vyjádřením žáka (odkud, od koho alkohol získal),
12. pokud žák není schopen pokračovat ve výuce, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl,
13. v případě nedostupnosti zákonného zástupce vyrozumí škola OSPOD a požádá o pokyny, může požadovat pomoc,
14. zákonnému zástupci škola oznámí konzumaci alkoholu dítětem, i když je schopno výuky,
15. při opakování škola splní oznamovací povinnost k OSPOD,
16. škola v zájmu dítěte a jeho zástupce může informovat o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace,
17. škola konzumaci alkoholu ve škole projedná na pedagogické radě a rozhodne o případných kázeňských opatřeních.

Nález alkoholu ve škole – postup:

18. oznámení vedení školy,
19. uložení u vedení školy pro případ důkazu,
20. stručný záznam (uložen u metodika prevence).

Zadržení alkoholu u žáka – postup:

21. oznámení u vedení školy,
22. uložení u vedení školy,
23. záznam s vyjádřením žáka (datum, místo, čas, jméno a podpis žáka), pokud odmítne, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu, při záznamu je třeba dalšího účastníka z řad pedagogů,
24. vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování škola splní ohlašovací povinnost,
25. obsahuje-li alkohol i jiné směsi, předat tekutinu přivolanému lékaři.

Škola vytváří podmínky pro:

- předcházení užívání alkoholu seznámením s riziky užívání alkoholu,
- upevnění zdravých postojů,
- nácvik dovednosti odmítání,
- oddálení prvních experimentů a schopnosti čelit tlaku vrstevníků,
- prevenci rizikového a pravidelného užívání alkoholu.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

5. Syndrom týraného dítěte- CAN

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN - Child Abuse and Neglect). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

Hlavní zásady:

26. u každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠP, ŠMP) a školní zařízení,
27. pokud má škola jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z OSPOD.

Škola vytváří podmínky pro:

- pedagogický pracovník si všímá změn chování dítěte, známky na těle dítěte,
- pedagogický pracovník sleduje případné známky zanedbávání a některé projevy zanedbávaného dítěte,
- pedagogický pracovník pozoruje náhlé alarmující změny u dítěte,
- pedagogický pracovník konzultuje svá pozorování či domněnky s ŠP, popř. vedení školy,
- škola se obrací na OSPOD,
- škola nabídne dítěti pomoc.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

6. Školní šikana

Škola usiluje o vytváření bezpečného, spolupracujícího a respektujícího prostředí a za tímto účelem:

- podporuje solidaritu a toleranci,
- podporuje vědomí sounáležitosti,
- posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy,
- podporuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt,
- klade důraz na právní odpovědnost jedince a v tomto smyslu posiluje právní vědomí žáků.

Dále:

- umožňuje vzdělávání pracovníků v akreditovaných kurzech k problematice šikanování,
- zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách, přestávkách mezi dopoledním a odpoledním vyučováním, školní jídelně, šatnách a v dalších prostorách, kde by mohlo k šikanování docházet,

- zajišťuje, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování a nepodceňovali zejména počáteční projevy šikanování,
- zajišťuje doplnění školní knihovny o literaturu z této oblasti.

Pedagogičtí pracovníci:

- vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů (demokratické principy, respekt k identitě a individualitě druhého člověka), vedou žáky příkladem, vysvětlováním, prožitkovou formou,
- pomáhají rozvíjet mezilidské vztahy a pěstovat úctu k životu každého člověka,
- sledují, vnímají a reflektují atmosféru mezi žáky a v třídních kolektivech,
- mají na zřeteli, že chování pracovníků školy vůči žákům i vůči sobě navzájem ovlivňuje chování žáků samotných,
- usilují o navození dobré spolupráce mezi žáky, rodiči a pedagogy,
- zachovávají důvěrnost sdělení,
- spolupracují s odbornými službami a institucemi.

Z hlediska trestního zákona může šikanování naplnit skutkovou podstatu trestných činů vydírání, omezování osobní svobody, útisku, ublížení na zdraví, loupeže, vzbuzení důvodné obavy, poškození cizí věci apod.

6.1. Postupy řešení šikanování

6.1.1. Vyšetřování počáteční šikany

28. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi,
29. nalezení vhodných svědků,
30. individuální rozhovory se svědky, je také možná konfrontace svědků (nikoli však konfrontace obětí a agresorů),
31. zajištění ochrany obětem,
32. rozhovor s agresory (vždy jako poslední krok), případně konfrontace mezi nimi.

6.1.2. Pokročilá šikana s neobvyklou formou

(např. skupinové násilí vůči oběti) vyžaduje následující postup:

33. bezprostřední záchrana oběti – učitel odvede ihned oběť ze třídy a požádá nejbližšího vyučujícího o dohled nad třídou,
34. zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi- dohled jiného vyučujícího,
35. oznámení vedení školy - domluva pedagogických pracovníků (vedení školy, metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel) na spolupráci a postupu vyšetřování – i za cenu změny v organizaci vyučování a přerušení výuky,
36. pokračující pomoc a podpora oběti,
37. nahlášení policii,
38. vlastní vyšetřování.

Spolupráce s rodiči:

Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, a to jak s rodinou agresora, tak s rodinou oběti. Dále je třeba:

- doporučit rodině, aby si všímala možných náznaků šikany a nabídnout celé rodině konkrétní pomoc,
- zachovat taktní přístup a důvěrnost informací,
- doporučit možnost porady s psychologem,
- oběti šikany nabídnout terapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského zařízení (SVP, SPC, další odborníci – psycholog, psychiatr).

V mimořádných případech (realizuje vedení školy):

- doporučení rodičům na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, popř. na jiný diagnostický pobyt (oddělení dětské psychiatrie, diagnostický ústav atd.),
- podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, popř. k zahájení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy.

Pro nápravu situace ve skupině pracují pedagogičtí pracovníci dále s celým třídním kolektivem, pomáhají zpracovat traumata těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina) nebo požádají o pomoc PPP a zajistí intervenční program pro třídu.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

7. Kyberšikana a další formy kybernetické agrese

Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či dalších osob - tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.).

Hlavní zásady:

1. podpořit oběť a zajistit její bezpečí,
2. zajistit co nejvíce důkazních materiálů,
3. incident vždy vyšetřit,
4. informovat rodiče,
5. zkonzultovat řešení s dalšími institucemi,
6. žádat konečný verdikt a informace,
7. zvolit odpovídající opatření,
8. realizovat preventivní opatření.

Škola vytváří podmínky pro:

- předcházení kyberšikaně či minimalizování jejího dopadu především prostřednictvím všeobecné primární prevence
- předcházení rizikovému chování pomocí programů primární prevence s tematikou kyberšikany

Škola nemůže udělovat kázeňské tresty, popř. snížené známky z chování za činnost, která se nestala během vyučování nebo v rámci akcí organizovaných a zajištěných školou, kde učitel vykonává nad žáky dohled – při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů nebo učebních dokumentů, při účasti na soutěžích,

přehlídkách, popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou nebo školským zařízením.

V závažnějších případech kyberšikany (kyberšikana naplňuje skutkovou podstatu trestného činu) škola kontaktuje Policii ČR a OSPOD.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech (Ministerstvo školství, 2016a):

1. Dojde-li k šikaně/kyberšikaně **v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost** tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
2. sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. V případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci, a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.
3. Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.
4. V případě závažnějšího stupně šikany/kyberšikany by měl být informován také zřizovatel školy.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

8. Homofobie

Homofobie v nejširším slova smyslu zahrnuje postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem. V užším slova smyslu se jedná pouze o postoje a jednání negativně namířené vůči homosexuálním lidem. Toto rizikové chování souvisí s dvěma dalšími problémovými oblastmi, kterými jsou šikana a extremismus.

Hlavní zásady:

1. v případě, že si pedagogický pracovník všimne projevů homofobie ohlásí tuto skutečnost vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠMP, ŠP),
2. škola informuje rodiče,
3. méně výrazné projevy může pedagog řešit sám za pomoci ŠMP nebo ŠP,
4. v závažnějších případech škola řeší problém za pomoci PPP,
5. je-li podezření na spáchání trestného činu, škola kontaktuje Policii ČR.

Škola vytváří podmínky pro:

- realizaci aktivit zaměřených na informování o sexuálních menšinách a výchově k toleranci v rámci preventivních programů,
- monitorování klimatu dětských kolektivů z hlediska kvality mezilidských vztahů a výskytu rizikového chování,
- pedagog může významným způsobem ovlivnit atmosféru ve třídní skupině, a měl by být schopen včas rozpoznat nebezpečí vzniku homofobního chování, obtěžování či šikany.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. U studentů/žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojmány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepce židovství.

Hlavní zásady:

1. zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu,
2. zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole,
3. vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu,
4. nabídnout alternativní volnočasové aktivity,
5. zaměřit výuku na tyto problémy,
6. okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory,
7. pozvat experty k diskusi s žáky/studenty,
8. informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci,
9. v případě závažných projevů (především násilných) informovat bezpečnostní složky (Policii ČR).

Škola vytváří podmínky pro:

- všeobecnou primární prevenci formou zprostředkování demokratických hodnot a principů lidských práv a tolerance, výuky o extremismu a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů, debaty s angažovanými osobami (např. diskuse s oběťmi extremistických útoků),
- možnost využití životních příběhů, uměleckých děl – literatury, filmů s následnou besedou,
- specifické formy prevence ve vztahu k již působícím extremistům a jejich strukturám ve škole (např. vzájemná diskuse s jejich potenciálními terči násilí).

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

10. Vandalismus

Jako **vandalismus** se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv - většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Pod vandalismus řadíme projevy chování, které jsou namířené proti druhé osobě či skupině lidí a jejich majetku.

Ve škole se jedná nejčastěji o poškozování školního majetku či věcí spolužáků. Útoky na věci mají za následek jejich úplné zničení (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, zničené školní pomůcky, učebnice části oblečení apod.). Mezi poškozování školního majetku řadíme také sprejerství (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, apod.).

Hlavní zásady:

10.1. Vandalismus páchaný na půdě školy:

1. škola vyrozumí zákonné zástupce žáka,
2. při odmítnutí spolupráce rodičů, zákonných zástupců nebo při opakovaném vandalismu vyrozumět OSPOD (obecní úřad),
3. pokud nedojde ke smíru – náhrada vzniklé škody, ohlásit věc Policii ČR (do 5 000 Kč řešeno jako přestupek, nad 5 000 Kč řešeno jako trestný čin),
4. škola při každém vandalském činu podávat vždy objektivní informace pedagogickému sboru, vychovatelům, žákům a rodičům, aby bylo zamezeno „informačnímu šumu“ a překrucování stavu věci,
5. při opakovaném vandalismu stejným žákem oslovit pedagogicko-psychologické poradenství nebo střediska výchovné péče.

Škola vytváří podmínky pro:

- příjemné a bezpečné školní prostředí,
- budování vztahu ke škole a školnímu majetku,
- podporování meziročníkových vztahů,
- programy primární prevence zaměřené proti vzniku vandalismu,
- eliminaci rizikových faktorů podporou společensky žádoucího chování.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

11. Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka základní či střední školy při vyučování (absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy, která musí být uvedena ve školním řádu). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku a povinnost žáků do školy chodit řádně a včas.

Postup pro řešení záškoláctví je součástí školního řádu.

Hlavní zásady:

1. třídní učitel (dále jen TU) eviduje neomluvené absence žáka,
2. TU vyčká 72 hodin na omluvu žáka zákonným zástupcem,
3. TU vyzve zákonného zástupce k doložení důvodu absence žáka,
4. pokud zákonný zástupce o absenci neví nebo pokud TU považuje důvody absence neomluvitelné, hlásí TU tento případ vedení školy,
5. škola sjedná schůzku zákonného zástupce s TU, VP nebo ŠP, ŠMP, ZŘ,
6. v případě potřeby se škola spojí s PPP a navrhne a vypracuje IVP,
7. nedojde-li k nápravě, škola hlásí tuto situaci OSPOD, v krajním případě Policii ČR,
8. postih žáka je řešen v souladu se školním řádem.

Škola vytváří podmínky pro:

- příjemné a bezpečné školní prostředí,
- zdravé klima třídy,
- včasnou diagnostiku výukových obtíží,
- podporu žáků s problémy v učení (IPP, doučování, kroužky, šablony),
- podpora školního poradenského pracoviště (ŠP, ŠMP, VP, SP).

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuzeni-a-pokyny>

12. Krádeže

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován.

Hlavní zásady (doporučený postup):

1. u každého podezření nebo výskytu krádeže musí být informován ŘŠ popř. ZŘ,
2. o krádeži a jejím šetření provede škola záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím,
3. dále událost řeší školní poradenské pracoviště (ŠP, ŠMP, VP, SP),
4. v případě potřeby se škola dále obrací na PPP, SVP a OSPOD,
5. škola hlásí krádeže většího rozsahu Policii ČR, oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy,
6. do školního řádu jsou zapracovány sankce, které škola použije v případě, že se někdo dopustí krádeže při poskytování školských služeb nebo při s nimi přímo souvisejících činnostech,
7. jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumíte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.

Pozor – škoda většího rozsahu (škoda větší dle trestního zákoníku je 100.000,- Kč, škoda velkého rozsahu dle trestního zákoníku je 10.000.000,- Kč, viz. § 138) škoda nikoli nepatrná 10000,- Kč je hranice pro trestný čin.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 10000,- Kč (a je to bez použití násilí – překonání překážky, není to vloupání) jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění.

Škola vytváří podmínky pro:

- Informace, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání, sděluje škola žákyním a žákům od počátku jejich docházky do vaší školy. Užitečné formy vštěpování bývají nejrůznější příběhy, při kterých děti buď dojmeme, anebo rozčílí následek takového jednání.
- Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem nebo ředitelkou školy.
- Pečlivě se škola zabývá příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.
- Při náhradě způsobené škody je referována náprava vztahu mezi poškozeným a zlodějem – škola trvá na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
- Zákonní zástupci zloděje škola vyrozumívá vždy až poté, kdy přesně zná příčiny, které dítě k takovému chování vedly a to zejména v případě menších dětí
- Každou nahlášenou krádeží se škola zabývá, vyšetřuje ji. Je to důležité poselství jak pro poškozeného, tak pro zloděje.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

13. Tabák

V prostorách školy v době vyučování a na všech akcích pořádaných školou je zákaz užívání tabákových výrobků. Tabákové výrobky se dělí na:

1. zápalný tabák (průmyslově nebo ručně balené cigarety, doutníky, dýmky, vodní dýmky),
2. bezdýmný tabák (šňupací, žvýkáci, porcovaný tabák),
3. elektronická zařízení určená k inhalování (elektronické cigarety).

Užívání tabáku osobami mladšími 18 let je v ČR považováno za rizikové chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc orgánů sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

Hlavní zásady:

1. v případě, že se pedagogický pracovník o takovém chování žáka dozví, ohlásí tuto skutečnost vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠMP, ŠP),
2. škola ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka,
3. škola je povinna oznámit OSPOD, že žák užívá tabákový výrobek.

13.1. Užívání tabákového výrobku žákem ve škole– postup:

1. při přistižení žáka je nutné mu v další konzumaci zabránit,
2. tabákový výrobek je třeba odebrat a zajistit,
3. pedagogický pracovník sepíše stručný záznam i s vyjádřením žáka (odkud, od koho tabákový výrobek získal),
4. zákonnému zástupci škola oznámí konzumaci tabákového výrobku dítětem,
5. při opakování škola splní oznamovací povinnost k OSPOD,

6. škola v zájmu dítěte a jeho zástupce může informovat o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace,
7. škola užívání tabákového výrobku ve škole projedná na pedagogické radě a rozhodne o případných kázeňských opatřeních.

Škola vytváří podmínky pro:

1. předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době vyučování, včetně školních a mimoškolních činností, vymezení zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy,
2. poskytování informací nutných k zajištění ochrany žáků před tímto jevem,
3. působení na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek,
4. zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků v prostorách školy v době vyučování a do všech poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotví informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech akcích pořádaných školou,
5. poskytování informací o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace,
6. spolupráci s OSPOD a poradenskými zařízeními,
7. plnění ohlašovací povinnosti směrem k orgánům činným v trestním řízení,
8. podporu pedagogů-5P pro pedagogy:
 - a. ptát se,
 - b. pojmenovat rizika,
 - c. podpořit motivaci,
 - d. předat kontakt,
 - e. plánovat další setkání.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

14. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí

Krizové situace spojené s násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové chování, které je vyvoláno krizovou situací, která přichází z:

- vnitřního prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, kyberšikana, vandalismus a další, útok na školu ze strany žáků, případně ze strany pedagogů,
- vnějšího prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, násilí způsobené osobou, která navštívila školu - obvykle rodič/rodiče žáka, násilí způsobené osobou/osobami, která vnikla do školy nebo jejího okolí a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky, pedagogy a další pracovníky školy.

Hlavní zásady:

1. součástí bezpečnostních a krizových plánů je stanovení postupů informovanosti všech relevantních osob a subjektů v závislosti na rozsahu a typu krizové situace před/při/po incidentu ve škole:
 - a. pracovníci školy,
 - b. žáci,
 - c. rodiče,

- d. bezpečnostní složky,
 - e. zdravotnická pomoc,
 - f. externí síť vytvořená za účelem řešení krizové situace,
 - g. pracovníci orgánů sociálně právní ochrany dětí,
2. součástí těchto postupů musí být také pravidla pro komunikaci s médii.

Škola vytváří podmínky pro:

1. Předcházení vzniku rizikové situace

Škola má zpracovaný **bezpečnostní plán**, který identifikuje konkrétní možné předvídatelné rizikové jevy, identifikuje místa ve škole, se kterými může být riziko spojeno, stanovuje cíle, odpovědnosti a nástroje určené k prevenci vzniku rizikového jevu.

2. Včasnou identifikaci příznaků rizikové situace

Pracovníci školy vědí, jaká je jejich odpovědnost ve včasné identifikaci hrozící krizové situace, jaké mohou pozorovat příznaky, jak je mohou zjišťovat, a co v případě jejich identifikace mají dělat. Žáci, studenti a rodiče jsou vedeni k postupům oznamování podezření na hrozící rizikovou situaci ve škole.

3. Postup při ohrožení školy rizikovou situací

Škola má pro zachování bezpečného prostředí ve škole zpracovaný **krizový plán** pro případ ohrožení školy, tj. pro případ, že se rizika identifikovaná v bezpečnostním plánu naplní. Krizový plán zahrnuje informovanost všech pracovníků školy a jejich žáků, informovanost rodičů a propojení se záchranným systémem v regionu.

Krizový plán podléhá ze strany školy pravidelné revizi a aktualizaci. S obsahy a postupy v krizovém plánu musejí být pravidelně seznamováni všichni, kterých se to týká. U postupů, jejichž povaha to vyžaduje, je třeba realizovat také praktický výcvik.

4. Následnou intervenci

Význam těchto následných postupů spočívá především v prevenci rozšíření např. sebevražedných nebo násilných sklonů, v prevenci rozvinutí posttraumatické stresové poruchy, úzkostných poruch, rizikového chování apod., a zejména pak ve znovunastolení pocitu bezpečí a důvěry ke škole. Součástí následného plánu je také vyhodnocení bezpečnostního a krizového plánu a jejich aktualizace na základě zkušenosti.

Pro všechna pravidla školy platí, že:

- stěžejní pravidla jsou zanesena v písemných dokumentech školy,
- rozsah dokumentů je zapamatovatelný a stručný,
- pravidla jsou formulována srozumitelně a jednoznačně,
- pravidla zahrnují vždy popis jevu, cíl, nástroje dosažení cíle a určení odpovědností,
- stanovená bezpečnostní opatření zahrnují otázku jak fyzického tak psychologického bezpečí a směřují k rozvoji obou těchto komponent,
- podléhají ze strany školy pravidelné aktualizaci a revizi,
- o pravidlech jsou informováni všichni, kterých se to týká,
- v postupech, jejichž povaha to vyžaduje, jsou žáci nebo zaměstnanci vyškoleni.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

15. Netolismus

Termínem netolismus označujeme závislost (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména počítačové hry, sociální sítě, internetové služby (různé formy chatu), virální videa, mobilní telefony, televize aj.

Hlavní zásady:

1. v případě podezření pedagogický pracovník informuje vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠP, ŠMP, VP),
2. škola informuje zákonného zástupce, popř. nabídne pomoc kontaktovat odborné zařízení (PPP, SVP, ...),
3. škola informuje OSPOD pro zajištění bezpečí a zdravého vývoje žáka.

Škola vytváří podmínky pro:

- škola zajišťuje preventivní programy pro tento typ rizikového chování,
- škola sleduje příznaky netolismu, což mohou být: méně vykonané práce, pocit prázdnoty, když není člověk u počítače, ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače, brzké vstávání k počítači nebo ponocování u počítače, rostoucí nervozita a neklid, když člověk delší dobu nemůže hrát, přemýšlení o počítači, když ho člověk zrovna nepoužívá, kradení peněz na nákup her, stále více a více času potřebného k uspokojení ze hry, zkreslování, zatajování informací o své závislosti, hraní kvůli úniku od osobních problémů, narušené vztahy s rodinou, zanedbávání učení, opouštění dřívějších zájmů a přátel, zhoršující se školní výsledky,
- škola prostřednictvím pedagogických pracovníků vytváří prostředí důvěry a adekvátní pomoci.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

16. Sebeпоškozování

Sebeпоškozování je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody. Za patologické sebeпоškození se obecně nepovažuje poranění, které je v dané kultuře tolerované a jehož primárním cílem je dekorace těla. Sebeпоškozování se může týkat kterékoliv části těla, nejčastějším místem poškození však bývají ruce, zápěstí a stehna. Závažnost poškození může sahát od povrchových ran až po poranění vedoucí k trvalému znetvoření.

Hlavní zásady:

1. pedagogický pracovník ohlásí podezření na sebeпоškozování u žáka vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠP, ŠMP, VP),
2. škola kontaktuje zákonného zástupce,
3. škola předává dítě do péče ŠP nebo PPP,
4. při aktuálním riziku závažného sebeпоškození (vážné zranění) a v případě jeho přítomnosti odesílá škola dítě, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení,
5. při odmítání hospitalizace je nutná asistence Policie ČR,

6. škola skutečnost sebepoškození žáka oznamuje OSPOD v souvislosti s šikanou, sexuálním zneužíváním, CAN, atp.

Škola vytváří podmínky pro:

- škola vytváří prostřednictvím pedagogických pracovníků prostředí bezpečné a důvěryhodné,
- škola posiluje schopnosti dětí zvládat zátěž a stresové situace,
- škola posiluje schopnost rozeznávání silných stránek žáků a jejich rozvíjení,
- škola posiluje schopnost spolupráce a pomoci,
- škola jasně stanovuje hranice a pravidla na půdě školy,
- škola nabízí a realizuje pomoc prostřednictvím školního poradenského pracoviště.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

17. Nová náboženská hnutí

Za rizikové považujeme především skupiny řazené ke kultům a sektám (řada těchto skupin se sama označuje za církve). Z hlediska prevence je klíčová oblast důsledků pro duševní a somatické zdraví, sociální postavení, ekonomickou oblast, ojediněle též trestně-právní důsledky (nabádání či podpora trestné činnosti páchané v zájmu sekty).

Hlavní zásady:

1. pokud je rodina členem společenství se znaky sekt, škola neovlivňuje členství čítěte, pokud není podezření na zanedbávání dítěte nebo jiný trestný čin vůči dítěti,
2. při podezření na zanedbávání dítěte nebo jiný trestný čin vůči dítěti pedagogický pracovní upozorní na tuto skutečnost vedení školy (ŘŠ, ZŘ, PP, ŠMP, VP),
3. škola toto podezření má povinnost hlásit OSPOD,
4. pokud má škola jistotu, že byl spáchán trestný čin, hlásí tuto skutečnost orgánům činným v trestním řízení (Policie ČR).

Škola vytváří podmínky pro:

- seznámení žáků s riziky a praktikami (myšlenkovou ideou) těchto (různých) skupin,
- mapování existenci (skutečnost) a základní charakteristiku konkrétních sekt v České republice,
- rozlišování mezi sektou a tradičním náboženstvím a možnostmi pojetí/výkladu tradičních náboženství a vymezení pojem sekta, jeho významové roviny,
- seznámení žáky s možnými riziky vstupu do sekty a s procesem závislosti na sektě (manipulace, pronásledování, pocity viny a méněcennosti, zmocňování se majetku členů, využívání profesního či mocenského postavení členů apod.),
- zabývat se základními předpoklady inklinace lidí k těmto skupinám (osobní krize – potřeba bezpečí, potřeba spirituálního rozměru, sociálního kontaktu, emoční a intelektová vyzrálost),
- diskuze se žáky o dané tematice a snažit se odpovědět na případné dotazy,
- škola neomezuje nošení náboženských symbolů, pokud nezvyšují riziko ohrožení zdraví žáka nebo neznemožňují výkon určité činnosti (řetízky při TV apod.).

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

18. Rizikové sexuální chování

Rizikové sexuální chování může negativně ovlivňovat jedince, který se ho dopouští, a to jak v čase, kdy se odehrává, tak i v budoucnosti. K rizikovému sexuálnímu chování patří předčasný začátek pohlavního života (do této skupiny řadíme také zvýšenou konzumaci pornografie před 15. rokem života), vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuita, prostituční chování, prezentování vlastních explicitně erotických materiálů na internetu, krvavé sexuální praktiky, vaginální, anální a orální styk bez použití kondomu mimo dlouhodobé partnerství, kde se předpokládá věrnost partnerů.

Hlavní zásady:

1. při podezření na násilí (i sexuální) na dítěti pedagogický pracovní upozorní na tuto skutečnost vedení školy (ŘŠ, ZŘ, PP, ŠMP, VP),
2. škola toto podezření má povinnost hlásit OSPOD,
3. pokud má škola jistotu, že byl spáchán trestný čin, hlásí tuto skutečnost orgánům činným v trestním řízení (Policie ČR).

Škola vytváří podmínky pro:

- preventivní programy na téma sexualita a sexuální chování, jehož nejdůležitějším prvkem je vztah,
- následné seznámení se základními sexuálními pojmy, schopností rozeznat nebezpečí,
- rozvoj a utváření nejen chování, ale i postojů a dovedností,
- včasné poučení dítěte, na koho se může obrátit v případě nouze nebo ohrožení (policie, učitel, atd.) a dostatečnou obranu (žáci umí říct NE),
- informování dítěte o všem, co ho zajímá vhodnou formou sdělení (předcházení získávání informací na nepatřičných zdrojích).

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

19. Příslušnost k subkulturám

Subkultury jsou přirozenou součástí života dospívajících, inklinace k nim se tedy začíná výrazně projevovat od cca 13. roku života. V rámci psychického vývoje tato příslušnost představuje důležitou součást přechodu mezi dětstvím a dospělostí. Přestože je přínos subkultur pro psychický vývoj dospívajícího zřejmý, negativním dopadem příslušnosti k některým subkulturám může být osvojení si některých forem rizikového chování. Nejčastěji se vyskytující subkultury jsou: Anarchismus, Emo, Gothic/Witch, Hip-hop, Punk, Ska/Reggae, RPG komunity/síťové PC hry, Skinheads.

Hlavní zásady:

1. příslušnost k subkulturám není upravena žádným legislativním předpisem,
2. preventivní působení školy v oblasti subkultur souvisí s některými rizikovými projevy chování, které jsou s určitými subkulturami úzce a někdy typicky spjatý,

3. škola se zaměřuje na vytváření bezpečného prostředí, v jehož rámci se mohou subkultury bezpečně rozvíjet a projevovat. Příslušnost k jakékoliv subkultuře nesmí být zdrojem nebezpečí ani pro jedince, ani pro skupinu v jeho okolí, ani pro společnost.

Škola vytváří podmínky pro:

- pokud má pedagogický pracovník podezření na trestný čin, informuje vedení školy (ŘŠ, ZŘ, PP, ŠMP, VP),
- škola informuje zákonné zástupce,
- škola hlásí tuto skutečnost OSPOD,
- v případě jistoty, že byl spáchán trestný čin, škola kontaktuje také Policii ČR.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

20. Domácí násilí

Domácí násilí představuje obvykle **fyzické, psychické, nebo sexuální násilí** mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Domácí násilí řadíme mezi typy rizikového chování, které mohou

ohrozit zdravý vývoj žáků a mít nepřímé dopady do chování žáků. Má negativní vliv na harmonický vývoj dětí a mladistvých zejména v oblasti emocionální, vztahové, může ohrozit i zdravý tělesný vývoj.

Hlavní zásady:

1. u každého podezření na domácí násilí u žáka musí být vždy informován vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠP, ŠMP),
2. pokud má škola jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z OSPOD.

Škola vytváří podmínky pro:

- pedagogický pracovník si všímá změn chování dítěte, známek na těle dítěte,
- pedagogický pracovník sleduje případné známky projevy domácího násilí na dítěti,
- pedagogický pracovník pozoruje náhlé alarmující změny u dítěte,
- pedagogický pracovník konzultuje svá pozorování či domněnky s ŠP, popř. vedení školy,
- škola se obrací na OSPOD,
- škola nabídne dítěti pomoc.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

21. Hazardní hraní

Jako **hazardní hraní** či **hráčství** lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře.

Hlavní zásady:

1. v případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, pedagogický pracovník oznámí vedení školy (ŘŠ, ZŘ, ŠP, ŠMP, VP),
2. škola oznámí podezření zákonnému zástupci a nabídne podporu školního pedagogického pracoviště,
3. pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, škola vyrozumí OSPOD,
4. škola vždy hlásí na OSPOD případ vážného či odůvodněného podezření.

Škola vytváří podmínky pro:

- základní prevenci hazardního hraní – preventivní program zaměřený na změnu postoje k hazardním hrám ve směru odklonu od těchto aktivit,
- budování finanční gramotnosti žáků, která obnáší i problematiku dluhových pastí, hospodaření s domácím rozpočtem či bezpečností při vedení účtů,
- podporu kontroly nad impulzivním řešením problémů a podporu schopností řešení problémů, plánování a efektivního rozhodování,
- propojování tématu hazardního hraní i s tématy jiných závislostí, zejména pak s internetovou závislostí a užíváním návykových látek,
- informování žáků o tom, na koho se v případě problémů s hazardní hrou mohou obrátit o pomoc,
- zamezování on-line hazardním aktivitám účinným blokováním hazardních serverů na své internetové síti (počítačové učebny, wifi) – zajištění **zabezpečeného internetu** na škole a vymezení jasných **pravidel pro používání informačních technologií** (například chytrých mobilních telefonů či tabletů atp.) žáky i zaměstnanci.

Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí se netoleruje.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

22. Poruchy autistického spektra (PAS)

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování.

Hlavní zásady:

22.1. V případě agresivního chování žáka

(např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy):

1. snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky),
2. přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob,
3. stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice),

4. pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí),
5. snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování,
6. pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého,
7. kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresí vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

Příklad:

PLÁN A – ODVEDENÍ ŽÁKA:

- vyučující zajistí bezpečnost žáků ve třídě a podle předem nastavených pravidel v Krizovém plánu požádá o spolupráci další pedagogické pracovníky tak, aby bylo možné převést žáka v akutní krizi do klidného a bezpečného prostředí,
- vyučující vyčká momentu uklidnění žáka. Následně uplatňuje prvky motivace ke znovunavrácení žáka do učebního procesu, případně při přetrvávajícím afektu je informován zákonný zástupce žáka nebo je zavolána Zdravotnická záchranná služba.

PLÁN B – ODVEDENÍ TŘÍDY:

- v případě, že chování žáka s PAS je natolik ohrožující, že není možné jeho převedení do jiného prostoru školy, vyučující opět zajistí spolupráci s určenými pedagogickými pracovníky školy dle pravidel nastavených v Krizovém plánu a zajistí bezpečné přesunutí žáků třídy do náhradních prostor,
- pokračuje snaha o zklidnění žáka, pokud se zklidnění žáka nedaří, je třeba upozornit zákonného zástupce, případně požádat o odbornou pomoc (Zdravotnická záchranná služba).

22.2. V případě autoagresivního chování žáka

(např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):

1. snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáků ze třídy). Na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem, snažíme se ho uklidnit,
2. přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob,
3. stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se přibližujeme k žákovi (do bezpečné vzdálenosti), snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutné vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí), např. vzít žáka za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace),
4. v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého,
5. kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresí vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

22.3. V případě vzniku rizikové situace mimo budovu školy

(např. vycházka; školní akce):

1. pedagogický pracovník by měl při mimoškolních akcích zohlednit specifika projevů žáka s PAS (např. pro některé žáky s PAS může být cestování v MHD v dopravní špičce spouštěčem problémového chování),
2. jestliže přeci jen dojde ke krizové situaci, snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům, žáka s PAS se snažíme verbálně uklidňovat, zastavit ho, přimět ho, aby se posadil, fyzicky blokuje cestu k silnici a dalším nebezpečným místům (např. vodní plocha, koleje),
3. je také vhodné zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby,
4. čekáme, až afekt u žáka s PAS zeslábně, informujeme o situaci školu a zákonné zástupce žáka, dohodneme se na dalších krocích,
5. v případě, že je situace i nadále vážná, kontaktujeme Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

Škola vytváří podmínky pro:

- SPC (PPP) v závěrech vyšetření určených pro školu v Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „Doporučení“) v části „Závěry vyšetření žáka podstatné pro vzdělávání a pobyt ve škole“ popíše podrobně specifika práce s žákem tak, aby bylo zřejmé, co je třeba ve vzdělávání žáka zohlednit, jak se má upravit organizace vzdělávání a metody práce se žákem. Pokud zákonný zástupce vyhodnotí, že je nezbytné škole sdělit přesnou diagnózu, pak se tato skutečnost uvede v Doporučení, v části „Další doplňující informace“.
- Ředitelem školy pověřený pedagogický pracovník (nejvhodněji pedagogický pracovník školního poradenského pracoviště) zodpovídá za spolupráci se školským poradenským zařízením, v jehož péči je daný žák s PAS.
- Pověřený pedagogický pracovník (ve spolupráci s příslušným ŠPZ) seznámí pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, kteří budou se žákem v kontaktu (např. při výuce; v družině; při odborném výcviku; v tělocvičně; ve školní jídelně), s obecnými specifiky žáka s PAS, se specifiky v chování a komunikaci, dále se zásadními a podstatnými informacemi o individuálních zvláštích a potřebách daného žáka.
- Pověřený pedagogický pracovník zajistí ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm a pracovníkem školského poradenského zařízení, který se problematikou PAS zabývá, besedy a osvětu pro pedagogy i žáky školy a jejich zákonné zástupce takovou formou, která je seznámí se specifiky žáků s PAS v celé šíři, pokud je to možné, včetně pohledu odborníků, jako jsou psycholog, psychiatr, neurolog apod.
- Pověřený pedagogický pracovník úzce spolupracuje s třídním učitelem žáka, asistentem pedagoga a školním metodikem prevence, organizuje ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm (případně ŠPZ) kazuistické semináře pro sdílení dobré i špatné praxe v oblasti prevence a předcházení vzniku nežádoucího chování žáků s PAS nebo v oblasti řešení akutních krizových situací.
- Pro pedagogický tým podílející se na vzdělávání žáka/žáků s PAS je vhodné zajistit také pravidelnou metodickou podporu formou supervize, vedení bálintovských skupin nebo mentoringu odborníkem z praxe (viz přílohy). Škola případně zajistí možnost spolupráce s odborným pracovištěm v souvislosti s dlouhodobým nácvikem zvládání krizových situací souvisejících s projevy nežádoucího chování u žáků (např. sebepoškozování; agresivita; nespoupráve; šikana).

- Třídní učitel úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáka a pravidelně je kontaktuje ve snaze zajištění optimální podpory pro vzdělávání žáka. Neprodleně informuje zákonné zástupce žáka a pověřeného pracovníka školy o změnách v chování, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech problémového chování žáka, o plánovaných nebo náhlých změnách ve školním prostředí oproti nastavenému standardu (např. personální změny v případě onemocnění pedagogického pracovníka; akutní nebo plánovaná rekonstrukce opravy v areálu školy). O těchto záležitostech může zákonné zástupce po dohodě s třídním učitelem či v součinnosti s ním informovat i asistent pedagoga, který by měl znát své kompetence v dané oblasti.
- Pedagogický pracovník při práci s třídním kolektivem vždy zohledňuje věk, schopnosti žáků a sociálně psychologické jevy, které se u žáků ve třídě vyskytují. Způsobem přiměřeným věku a schopnostem jednotlivých žáků formou nejrozličnějších metod rozvíjí schopnost diskutovat, pracovat v týmu a respektovat ostatní, uvědomovat si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a snášenlivosti.
- Třídní učitel v případě potřeby a po dohodě se zákonným zástupcem spolupracuje s lékařskými specialisty, v jejichž péči je žák s PAS veden – především praktickým lékařem pro děti a dorost, dětským psychiatrem, případně dětským klinickým psychologem.

Více na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

23. Psychická krize/duševní onemocnění žáka

Zpracováno dle: <https://www.blaznis-no-a.cz/wp-content/uploads/2021/02/Metodicke%CC%81-doporuc%CC%8Ceni%CC%81-pro-pedagogy-pro-oblast-psychicke%CC%81-krize-dus%CC%8Cevni%CC%81ho-onemocne%CC%8Cni%CC%81.pdf>

Duševní zdraví zahrnuje emocionální, psychickou a sociální pohodu. Světová zdravotnická organizace ho definuje jako: „stav pohody (well-being), kdy každý jedinec realizuje svůj vlastní potenciál, dokáže se vyrovnat s běžnými životními stresy, dovede pracovat produktivně a užitečně a je schopen přispívat své komunitě.“ Duševní zdraví ovlivňuje to, jak člověk přemýšlí, co cítí a jak koná, když se vypořádává se životem. Určuje také, jak jedinec zvládá stresové situace, jak překonává těžkosti a výzvy, kterým někdy v životě čelí, jak se vztahuje k druhým lidem a rozhoduje se. Zdravá sebeúcta a sebejistota zde hrají významnou roli.

Hranice mezi duševním zdravím a nemocí není jasně dána. Přejít mezi stavem zdraví a nemocí nebývá skokový. Během dospívání je prospěšné osvojovat si zdravé strategie a dovednosti duševní hygieny.

Psychická krize je označením pro některé psychické potíže/problémy zejména, když nabydou na své intenzitě. Psychická krize bývá reakcí člověka na náročnou životní situaci, na nějakou dramatickou změnu. Bývá provázána negativními emocemi. Projevuje se selháváním jak v osobním, tak pracovním životě (např. i ve škole). Změny se dějí ve všech oblastech – v biologické (např. únava), psychické (např. smutek), sociální (např. ubývá kontakt s přáteli) a spirituální.

- **Psychická krize v dospívání** – je důležité pamatovat na rizikovost přechodu mezi jednotlivými vývojovými stádii. Během dospívání dochází k přestupu ze školy na školu

(ZŠ – SŠ – VŠ), ke změně školního kolektivu, potřebě do školy dojíždět, přicházejí první partnerské vztahy atd. Ne vždy se musí jednat o extrémní psychickou zátěž, příprava na ni (posilování odolnosti, sebedůvěry a sebevědomí, dostupnost informací z oblasti duševního zdraví) může být v období dospívání podstatným nástrojem k tomu, aby teenager krizi přešel a s psychickými potížemi se dokázal vyrovnat. Varovné příznaky psychické krize:

- a. nestálá nálada
- b. vysoká popudlivost, podrážděnost
- c. rigidní myšlení a neflexibilní vzorce zvládání náročných situací
- d. neschopnost vnímat či chápat realitu
- e. tendence žít ve fantazijním světě
- f. představy o své významnosti střídající se s pocity méněcennosti
- g. úzkost – zvláště při náznaku mírné tělesné nemoci nebo drobného zklamání
- h. nejistota týkající se sexuální identity či orientace
- i. silné přesvědčení o svojí pravdě
- j. přehnané projevy nadřazenosti, odmítání anebo provokativního chování vůči spolužákům, učitelům či rodičům, které mohou maskovat silný pocit nejistoty a méněcennosti
- k. častý pocit rozčarování či nespravedlnosti

Duševní onemocnění se u dětí a dospívajících stanovuje diagnostikou, která přísluší do rukou odborníka/odborníků (psychiatr, klinický psycholog, pediatr, neurolog). Správné pojmenování (diagnóza) není v daný moment to nejdůležitější – mnohem potřebnější je zabývat se příznaky (např. v chování, které jsou u dětí s duševní poruchou na rozdíl od chování ostatních závažnější, trvalejší a společensky obtěžující).

- **Hyperkinetická porucha** – přetrvávající opakované afektované nebo vzdorovité chování, které neodpovídá danému věku. **Porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD)** souvisí s oslabením těch oblastí mozku, které souvisejí s plánováním, předvídáním, zaměřením a udržením pozornosti, sebeovládáním. Mezi základní příznaky patří hyperaktivita, nepozornost, impulzivita, přičemž chování bývá výrazné a mnohdy těžko zvládnutelné – ve škole vznikají problémy, potíže s autoritami atd. **Porucha pozornosti bez hyperaktivity (ADD)** se projevuje zasněností, psychikou nepřítomností, pomalostí a někdy až „neposlušností“. Tito jedinci často utíkají do svých fantazií, nereagují, když na ně někdo mluví.
- **Poruchy chování** se projevují hrubým porušováním norem, např. krádeže, agresivní chování, opakované lži atd. přičemž s věkem závažnost případů narůstá.
- **Poruchy autistického spektra (PAS)** – viz kapitola 22
- **Úzkostné poruchy v dospívání** mají společný symptom, a to patologickou úzkost. Problematika úzkostí patří mezi nejčastější důvody pro vyhledání poradenské služby. Úzkostné poruchy se často vyskytují ve spojitosti s dalším onemocněním (fyzickým i duševním). **Panická úzkostná porucha v dospívání** je časově ohraničenou intenzivní úzkostí, která vzniká bez zjevné vazby na nějakou konkrétní událost. Tuto úzkost doprovází zrychlený puls, třes, chvění, sucho v ústech, obtížné dýchání až zalykání se, návaly horka nebo chladu, mravenčení, necitlivost končetin, strach ze zesílení, strach ze

smrti. Rovněž přichází trvalý strach z dalšího podobného záchvatu. **Sociální fobie v dospívání** je spojena s obavami a strachy ze situací, ve kterých přichází v úvahu zvýšení pozornosti jiných lidí. Dotyční ve společnosti ostatních pociťují zvýšenou nervozitu a napětí, což vede k vyhýbavému chování a k nárůstu sociální izolace. Sociální fobie se objevuje obvykle kolem puberty (ve věku 11 – 15 let) a může být spojena se školní docházkou. Děti i dospívající mívají problémy s vystupováním před ostatními (sportovní, umělecké výkony, strach doprovází i zkoušení před tabulí nebo bytí a obědování ve školní jídelně či používání WC). Toto období je rovněž typické pro stydlivost, která je oproti fobii častějším jevem. V běžných situacích, při kterých býváme obvykle stydliví, se na rozdíl od sociální fobie, adaptujeme a náš stud se sníží. U sociální fobie však naopak dochází k vyhýbavému chování.

- **Depresivní porucha** se dělí na lehkou, středně těžkou, těžkou a těžkou s psychotickými příznaky. Se všemi se lze setkat již v adolescenci, častěji ve formě depresivní reakce v rámci poruchy přizpůsobení – tzv. **depresivní porucha chování**, která je kategorizována právě pro dětský věk. Deprese je významným rizikovým faktorem zvyšující možnost sebepoškozování (viz kapitola 16) a suicidalitu. Pro depresi školáků jsou typické psychosomatické příznaky, hlavně bolesti hlavy, břicha a nevolnosti. Náladu hodnotí jako špatnou, obtížně se soustředí, jsou více unavení, podráždění a úzkostní. Mají problémy ve vztazích s vrstevníky, dospělými, často se zhoršuje jejich školní výkon. Místo nechutenství se může objevit tendence k přejídání, a tím i zvýšení hmotnosti.

Depresivní příznaky podle věku:

- a. všechny věkové skupiny – depresivní nálada, poruchy soustředění, nespavost, ztráta energie, pocity méněcennosti, pocity viny, suicidální myšlenky
 - b. předškolní děti – podrážděnost, smutek, neschopnost prožívat kladné emoce a city, neschopnost těšit se a radovat, plačtivost, omezení aktivit a zájmů, odmítání kontaktů s vrstevníky
 - c. děti školního věku – depresivní vzhled, somatizace, agitace, separační úzkost, fobie
 - a. adolescenti – podrážděná nálada, neschopnost prožívat kladné emoce a city, neschopnost těšit se a radovat, pocity nudy, pocity beznaděje, změny, hmotnosti, poruchy chování, nadměrná denní spavost, užívání návykových látek
- **Bipolární afektivní porucha v dospívání** je u adolescentů vážným psychiatrickým onemocněním, při kterém se střídavě vyskytují období s výraznými poruchami nálady – deprese nebo mánie. Tyto epizody bývají provázeny poruchami myšlení, změnami tělesné i psychické aktivity a chování. V souvislosti s bipolárním onemocněním se může dospívající jedinec setkávat se školním neúspěchem a může se u něj objevit asociální chování, uvádí se také zvýšené nebezpečí suicidality.
 - **Schizofrenie v dospívání** se často vyskytuje v období dospívání, dle literatury 60 – 70% případů propuká před 25. rokem. Propuknutí nemoci v adolescenci je charakteristické dramatickým nástupem, těžšími negativními symptomy, větší dezorganizací, různými typy halucinací a perzekučními bludy. Mezi první projevy onemocnění patří sociální izolace, zhoršení školního výkonu a neobvyklé chování, které nastupuje průměrně rok před propuknutím pozitivních příznaků. Včasné vyhledání pomoci snižuje riziko pozdějšího propuknutí psychózy. U jedinců s psychotickými

příznaky se také častěji vyskytuje sebepoškozování (viz kapitola 16) a vyšší riziko sebevražedných pokusů).

- **Sebepoškozování v dospívání** (viz kapitola 16)
- **Suicidalita v dospívání** bývá spojována s přítomností alespoň jednoho duševního onemocnění (úzkost, deprese, osobnostní porucha, porucha chování, projevy impulzivity jako součást osobnostní patologie). Další faktory sebevražedného chování u adolescentů pocházejí z jejich sociální oblasti (dysfunkční rodina a disharmonické rodinné prostředí, alkoholismus rodičů, neuspokojivé sociální vazby – sociální izolovanost mezi vrstevníky, snížené sebehodnocení, zvýšená impulzivita, depresivní projevy, sklon k užívání návykových látek, nechtěné těhotenství, předcházející suicidální pokus). Suicidální myšlenky jsou pro dospívání typické. Po sebevražedných úvahách nastupuje stádium suicidálních tendencí, kdy jedinec akt již plánuje.
- **Poruchy příjmu potravy v dospívání** (viz kapitola 3)
- **Užívání návykových látek v dospívání** (viz kapitola 1)
- **Disharmonický vývoj osobnosti** je obecný pojem zdůrazňující nerovnoměrnost zrání jednotlivých složek osobnosti a lze se s ním setkat u dětí a adolescentů do 18. roku věku. Citové, poznávací, volní či intelektové procesy se nerozvíjejí harmonicky, některé zrají rychleji, jiné pomaleji. Problémy nejsou přechodné. Disharmonický vývoj se týká změněné vychovatelnosti, ale nemusí vždy vyústit v poruchy osobnosti. Spadají sem děti, u nichž selhává běžný pedagogický přístup. Okolí se jeví jako zvláštní, ony však na sobě nic nepozorují. Z toho vyplývá, že se domnívají, že problémy, jež způsobují, nezpůsobují ony samy, ale pocházejí z jejich okolí. Mají výrazně sníženou frustrační toleranci a v zátěžových situacích se jejich chování značně horší. Jejich emoce jsou málo diferencované (spíše na extrémních pólech), mívají problémy v sociálních vztazích, neboť nedovedou být empatičtí k vnímání projevů ostatních, jsou povrchní nebo naopak příliš „vlezlí“.

Rizikové a protektivní faktory ovlivňují, do jaké míry se člověk dokáže se životními situacemi vyrovnat. Rizikové faktory krizi prohlubují, protektivní faktory napomáhají krizi vyřešit.

- na úrovni jedince

Rizikové faktory	Protektivní faktory
vážná tělesná nemoc nebo úraz	dobré sociální a komunikační dovednosti
smrt milované nebo jinak významné osoby	sebedůvěra, dostatečná sebeúcta, důvěra v danou situaci a v úspěch
odloučení (od přátel, rodiny, spolužáků)	ochota vyhledat odbornou pomoc, když se objeví obtíže (např. ve škole) nebo v případě zátěžových situací

konec milostného vztahu	vyhledání odborného poradenství v případě důležitých rozhodnutí
mezilidské konflikty s blízkými osobami nebo ztráty	otevřenost vůči zkušenostem jiných lidí a novým způsobům řešení
nechtěné těhotenství/potrat/pohlavní nemoc	otevřenost novým informacím a poznatkům
kolísavé vztahy s rodiči, kamarády či jinými dospělými	zdravý prenatální, perinatální a raný vývoj jedince
agresivní chování vůči druhým, antisociální nebo provokativní chování, problémy se zákonem	screening a včasná intervence
agresivní chování vůči sobě, sebepoškozování, suicidální pokus	
nestálá nálada	
vysoká popudlivost, podrážděnost	
rigidní myšlení a neflexibilní vzorce zvládání náročných situací	
neschopnost vnímat či chápat realitu	
tendence žít ve fantazijním světě	
představy o své významnosti střídající se s pocity méněcennosti	
úzkost – zvláště při náznaku mírné tělesné nemoci nebo drobného zklamání	
nejistota týkající se sexuální identity či orientace	
silné přesvědčení o svojí pravdě	
přehnané projevy nadřazenosti, odmítání anebo provokativního chování vůči spolužákům, učitelům či rodičům, které mohou maskovat silný pocit nejistoty a méněcennosti	
častý pocit rozčarování či nespravedlnosti	

- na úrovni rodiny

Rizikové faktory	Protektivní faktory
psychopatologie rodičů se zjevnými afektivními či jinými psychiatrickými obtížemi	dobré vztahy v rodině a vzájemná podpora
alkoholismus, zneužívání návykových látek nebo antisociální jednání v rodině	pozitivní vzory jak zvládat zátěžové situace

výskyt sebevraždy nebo pokusu o sebevraždu v rodině	otevřená komunikace v rodině
násilnická rodina se sklony k týrání a zneužívání	přiměřená úroveň koheze v oblasti vztahů
nedostatečná péče rodiny/zákonných zástupců, nefunkční komunikace v rodině	flexibilní a strukturovaná adaptabilita v rodině
časté hádky rodičů/zákonných zástupců napětím a agresivitou	
rozvod, odloučení nebo smrt rodičů/zákonných zástupců	
příliš vysoké, nebo naopak příliš nízké očekávání ze strany rodičů/zákonných zástupců	
nepřiměřená či přehnaná autorita rodičů/zákonných zástupců	
nedostatek času rodičů/zákonných zástupců, aby si všímali a řešili emocionální problémy dítěte či negativní emocionální prostředí, ve kterém převládá odmítnutí a zanedbávání	
příliš přísná nebo nejednotná pravidla v rodině	
adoptivní nebo pěstounská rodina	

- na úrovni školy a komunity

Rizikové faktory	Protektivní faktory
šikana	dobrá společenská integrace nejen ve školním kolektivu, ale i v rámci mimoškolních aktivit (sport, zájmové kroužky, kluby apod.)
negativní vzory – poškozující se spolužák/skupiny (emo, gotici) nebo tlak skupiny vrstevníků	dobré vztahy se spolužáky
šokovaný, indiskrétní, odsuzující, trestající učitel	dobré vztahy s učiteli a dalšími dospělými
nespokojenost s výsledky ve studiu a neprospěch	vnímavost školy vůči osobnostním specifikům
vysoké požadavky školy	otevřená komunikace (učitel, školní psycholog)
časté změny bydliště	pochopení, respekt a diskretnost v jednání
příslušnost k minoritní skupině	ochota naslouchat bez hodnocení a zděšení

bydliště v nepříznivé sociální lokalitě	programy primární prevence rizikového chování
---	---

- na úrovni spolenčnosti

Rizikové faktory	Protektivní faktory
stigmatizující nastavení společnosti	tolerantní společnost
nedemokratické společenské uspořádání	preventivní širokospektrální programy
nízké sociálně-ekonomické postavení, nižší vzdělání, nezaměstnanost v rodině	dostupná síť podpůrných služeb – je kam se obrátit
přistěhovalectví a migrace	podpora destigmatizace

Hlavní zásady:

23.1. **Když učitel zaznamená u žáka psych. nepohodu, krizi, duševní onemocnění**

1. Pedagog, který zaznamená u žáka psychickou nepohodu, krizi či počínající duševní onemocnění by měl být schopen sám či za podpory někoho z kolegů (TU, ŠP, ŠMP, VP) vést s žákem podpůrný rozhovor, jehož cílem má být (vedle poskytnuté podpory) domluva s žákem na dalším postupu – kontaktování rodičů, zákonných zástupců (nejednat za žákovými zády). Důvěrný vztah mezi učitelem a žákem (i jeho rodinou) může hrát významnou roli při celém procesu poskytnutí včasné intervence tak, aby byla co nejefektivnější.

23.2. **Když žák sám vyhledá učitele**

1. Pokud žák sám osloví učitele, je na místě jej za to ocenit, ujistit jej, že je na správném „místě“ a že je dobře, že tak učinil. Sdělované potíže či svěřený problém není vhodné bagatelizovat. Je prospěšné vyjádřit mu svůj zájem a spoluúčast na řešení jeho situace tak, jak to bude potřeba (samozřejmě v rámci našich vlastních osobních i profesních možností a hranic).
2. Pedagog by měl být schopen poskytnout žákovi i jeho rodině základní informace k dané problematice a možnostem řešení situace.
3. Úkolem pedagoga není dané potíže diagnostikovat či léčit. Jeho role spočívá zejména ve zprostředkování kontaktu žáka s rodiči a poté případně s příslušnými odborníky.
4. Je vhodné, aby s žákem spolupracoval takový pedagog, k němuž má žák důvěru, se kterým je (ideálně) schopný vést otevřenou komunikaci. Ne nutně to vždy musí být školní psycholog, výchovný poradce či školní metodik prevence. Často může být třídní učitel tím, kdo má k žákovi nejbližší a žák se mu svěří (žák příp. může tíhnout k jinému pedagogovi, např. jeho oblíbeného předmětu).
5. Není nutné, aby znal pedagog „řešení“ hned, důležité je na sebe dítě nejprve navázat.
6. Při zachování důvěrnosti údajů může pedagog probrat žakovu situaci s kolegy, ideálně s členy fungujícího školního poradenského pracoviště (ŠP, ŠMP, VP), kteří ho mohou v dalším postupu podpořit.

7. Rodičům pedagog v příp. potřeby doporučí kontaktování odborného pracoviště – PPP, psychologické nebo psychiatrické ambulance.
8. Škola rodičům nabídne spolupráci. Pro žáka v psychické krizi či v době počínajícího duševního onemocnění je vedle poskytnutí včasné intervence zásadní také podpůrné a přijímající prostředí, které by měla škola spolu s rodinou a odbornými institucemi spoluvytvářet.
9. Samozřejmou součástí této podpory je i samotná podpora rodičů/zákonných zástupců – i pro ně je toto období složité, plné změn a hledání nových cest nejen v přístupu ke svému dítěti.
10. Součástí léčby bývá nezřídka farmakoterapie. Je dobré mít na paměti, že medikace může mít vliv na každodenní fungování žáků jak pozitivním, tak negativním směrem.
11. V případě odmítavého či nespolupracujícího postoje rodičů (kdy je důvodem např. strach ze stigmatizace rodiny) se může pedagog obrátit na psychologa spádové PPP s žádostí o metodickou podporu pro práci s daným žákem, a to i proti vůli rodičů.
12. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD (Zákon č. 359/1999 Sb.). I dítě má právo požádat OSPOD a také školu a školská zařízení o pomoc při ochraně života a svých práv a učinit tak může i bez vědomí rodičů.
13. V případě bezprostředního ohrožení zdraví dítěte či jeho okolí je na místě volat rychlou záchrannou službu.

Škola vytváří podmínky pro:

- škola vytváří prostřednictvím pedagogických pracovníků prostředí bezpečné, důvěryhodné, příjemné a otevřené; třídní učitelé pak podporují takovou atmosféru ve třídě, působí na zdravé klima - přijímání jinakosti a jedinečnosti, podpora respektujících vztahů mezi žáky a otevřené komunikace,
- škola posiluje schopnosti dětí zvládat běžné životní situace, které však mohou způsobit přirozenou psychickou zátěž a stresové situace,
- škola podporuje zvědomování si spojitostí fyzického a duševního zdraví,
- škola posiluje schopnost rozeznávat a pojmenovávat vlastní emoce a psychické stavy, učí efektivním způsobům jejich zvládnutí, nabízí alternativy k zacházení s náročnými životními situacemi,
- škola se zaměřuje na rozpoznávání vlastních silných stránek a posiluje jejich rozvoj,
- škola podporuje žáky ve schopnosti říkat si o pomoc, oslovovat druhé a účastnit se společných aktivit s nimi tak, aby byla naplněna potřeba sounáležitosti a smysluplnosti,
- škola posiluje schopnost spolupráce a pomoci,
- škola nabízí a realizuje pomoc prostřednictvím školního poradenského pracoviště,
- škola má ve svém preventivním programu zapracovanou také prevenci v oblasti duševního zdraví tak, aby bylo výše uvedené co nejvíce naplňováno,
- škola přispívá k destigmatizaci osob se zkušeností s duševním onemocněním,
- pedagogický pracovník pozitivně motivuje žáka ke změně, resp. k vyhledání odborné pomoci,
- škola podporuje téma duševní hygieny jak u žáků, tak pedagogických pracovníků, jako nezbytnou součást péče o své zdraví.

Doporučení pro „první“ kontakt s žákem:

- zvolte příjemné místo pro vás samotného i pro žáka, se kterým povedete rozhovor,
- zajistěte, aby vás nerušili ostatní (žáci, učitelé), nechte si na rozhovor dostatek času,
- navoďte příjemnou, přijímací a bezpečnou atmosféru,
- věnujte se výhradně žákovi (nezvedejte telefony, nepouštějte do kabinetu ostatní apod.), aktivně naslouchejte a nehodnoťte, buďte podpůrní, povzbudiví, oceňte to, že se vám žák svěřuje,
- pokuste se zmapovat dostupné žákovy zdroje, které by mohly v řešení situace pomoci,
- naplánujte společně další kroky, zrekapitulujte je na konci setkání; domluvte se na tom, které informace jsou důvěrné, a s kterými budete dál „zacházet“ a jak,
- vyžaduje-li to situace, domluvte se s žákem na další schůzce, příp. se s odstupem času ujistěte, že se věci dějí tak, jak se dít mají,
- přijměte psychickou náročnost situace pro žáky, ale i pro vás samotné
- nezapomínejte na svoje profesní a osobní limity, odkazujte na další služby a podporu uvnitř i vně školy,
- využívejte supervizi.

Co raději ne:

- slib, že žákem právě sdílené sdělení zůstane vaším tajemstvím,
- slib, že to bude dobré, že to vyřešíme k ideální představě žáka,
- přehnané reakce (obavy, zděšení, pláč, úzkost, panika, vztek, vyhrožování, ...),
- zlehčování situace,
- moralizování a obviňování,
- dávání rad.

Kdy vyrozumět OSPOD/Policii ČR

- ohlašovací povinnost se duševních onemocnění netýká, to platí i u sebepoškozování,
- u šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd., které mívají nezřídka u psychických potíží či duševního onemocnění doprovodnou roli, ohlašovací povinnosti podléhá navádění jedinců k sebepoškozování/sebevraždě (např. skupina poškozujících se, kyberšikana),
- v případě rizika vážného zranění nebo smrti následkem psychické krize/duševního onemocnění (např. sebepoškození/výrazné suicidální myšlenky či započatý suicidální pokus) je namíste okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

24. Kontakty:

Rychlá záchranná služba: 155

OŘ Policie ČR Praha II - MOP Stodůlky

Mukařovského 1985/5

155 00 Praha 5 tel.: 974 855 740

OSPOD (Odbor sociálně právní ochrany dítěte)

Pospíšilová Anna (2. patro, č. 325) vedoucí OSPOD
Tel.: 235 011 457
E-mail: PospisilovaAZ@praha13.cz

Kontaktní centrum (KC) Sananim
Na Skalce 819/15, 150 00 Praha 5
telefon: 283 872 186

Dětské a dorostové detoxikační centrum – Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského
Vlašská 36, 118 33 Praha 1 - Malá Strana
tel.: 257 197 148

24.1. **Poradenská pracoviště**

PPP Praha 5, Kuncova 1
Mgr. Magdaléna Tejkalová
psycholog, metodik prevence
mob. 735 379 422
tel. 251 611 803
e mail: prevenceppp5@volny.cz
web: prevenceppp5.webnode.cz

Pražské centrum primární prevence
Rumunská 1, Praha 2, 120 00
telefon: 222 074 126, 604 724 628
Email: pcpp@prevence-praha.cz
Web: www.prevence-praha.cz

Středisko výchovné péče -Ambulantní oddělení Praha 5
Weberova 1, 150 00
Vedoucí oddělení: Mgr. Věra Přidalová
telefon: 251 614 735

Středisko Drop in o.p.s.
Karolíny Světlé 18, 110 00 Praha 1
telefon: 222 221 124

24.2. **Sít' kontaktů pro žáka s duševním onemocněním/v psychické krizi**

Linka bezpečí
pro všechny děti z celé ČR do 18 let a pro studující do 26 let, zcela anonymní
telefon: 116 111
e-mail: www.linkabezpeci.cz/sluzby/napis-nam/
chat: www.linkabezpeci.cz/sluzby/chatuj-s-nami/

Linka pro rodinu a školu
pro rodiče, příbuzné, pedagogy i děti
telefon: 116 000 – nonstop, zdarma
chat: denně 15:00 – 18:00, <https://linkaztracenedite.cz/chat/>
e-mail: 116000@cestazkrize.net

Dětské krizové centrum

V Zápolí 21, 141 00 Praha 4

pevná linka: 241 484 149

mobil: 777 715 215 – nonstop linka důvěry

rizika kyberprostoru: 778 510 510

e-mail: problem@дитеkrize.cz

Skype Linka důvěry: ld_dkc

Krizové centrum RIAPS

Chelčického 39, Praha 3

nepřetržitý provoz

telefon: 222 586 768

Centrum krizové intervence Psychiatrické nemocnice Praha – Bohnice

Ústavní 91, Praha 8

telefon: 284 016 110

e-mail: cki@plbohice.cz

linka důvěry: 284 016 666 – nonstop

Linka první psychické pomoci

krizová linka pro dospělé

telefon: 116 123 - nonstop

chat: <https://www.chat-pomoc.cz/secured-chat/>

Bílý kruh bezpečí

linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí

telefon: 116 006 – nonstop

Modrá linka

pro děti i dospělé

telefon: 608 902 410

e-mail: help@modralinka.cz

chat: <https://chat.modralinka.cz/>

Rodičovská linka

rodiče, prarodiče, příbuzní, pedagogové, všichni, kteří mají nějakou starost o děti

telefon: 606 021 021

Pražská linka důvěry

telefon: 222 580 697 – nonstop

e-mail: linka@mcssp.cz

Linka rizika kyberprostoru

pro konzultaci jakéhokoliv problému zažitého v kyberprostoru

telefon: 778 510 510 – nonstop

SOS Diakonie ČCE – SKP

pro klienty nad 11 let

telefon: 608 004 444

Příloha 2: Celoroční plán pro práci třídního učitele (za pomoci VP, ŠP, ŠMP a ZŘ)

v třídnických hodinách

6. ročník	Celoroční plán	Třídnické hodiny / OSV
Období / Téma	Cíl / Výstup	Metodika OSV
1. čtvrtletí Poznávání lidí	Žák zná podstatné informace o svých spolužácích a umí s nimi ohleduplně zacházet.	Poznáváme své spolužáky
1. čtvrtletí Mezilidské vztahy	Žák formuluje a respektuje základní pravidla chování ve třídě a ve škole.	Poznáváme, určujeme a dodržujeme základní pravidla chování ve třídě a ve škole
3. čtvrtletí Komunikace	Žák kultivovaně projevuje a prosazuje své názory, potřeby a práva (s porozuměním používá vybrané asertivní postupy).	Učíme se otevřeně uplatňovat své názory, potřeby a práva
4. čtvrtletí Komunikace	Žák kultivovaně projevuje, co se mu líbí a co se mu nelíbí na chování druhého člověka (poskytuje druhému zpětnou vazbu).	Umíme druhému sdělit, co se nám v jeho chování líbí a co nelíbí
Průběžně Mezilidské vztahy	Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.	
Mezilidské vztahy	Žák projevuje respekt k ostatním lidem.	
Komunikace	Žák ovládá techniku řeči.	
	Žák komunikuje věcně správně (stručně, jasně, zřetelně, popisným jazykem).	
	Žák moderuje skupinovou diskusi.	
Kooperace a kompetice	Žák dodržuje efektivní postup práce v týmu.	
	Žák podporuje týmovou atmosféru.	
	Žák zvládá nepříjemné a neefektivní chování členů týmu.	

7. ročník	Celoroční plán práce	Třídnická hodina / OSV
Období / Téma	Cíl / Výstup	Metodika OSV
1. čtvrtletí Sebepoznání a sebepojetí	Žák poznává svou osobnost (temperament, motivaci, schopnosti).	Poznáváme svou osobnost
2. čtvrtletí Sebepoznání a sebepojetí	Žák poznává svůj vztah ke druhým lidem.	Poznáváme svůj vztah k lidem
2. čtvrtletí Sebepoznání a sebepojetí	Žák poznává a rozvíjí vztah k sobě samému (identitu, sebeúctu, sebedůvěru, sebepřijetí).	Učíme se být v pohodě každý sám se sebou

3. čtvrtletí Mezilidské vztahy	Žák projevuje chování podporující dobré mezilidské vztahy (žádá, děkuje, daruje, slaví).	Pečujeme o dobré vztahy
4. čtvrtletí Psychohygiena	Žák poskytne a vyhledá pomoc při osobních problémech.	Umíme vyhledat i poskytnout pomoc při osobních problémech
Průběžně Seberegulace a sebeorganizace	Žák zvládá trému. Žák plánuje svůj čas.	

8. ročník	Celoroční plán práce	Třídnická hodina / OSV
Období / Téma	Cíl / Výstup	Metodika OSV
1. čtvrtletí Komunikace	Žák poutavě prezentuje.	Poutavě prezentujeme
2. čtvrtletí Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Žák projevuje pozitivní postoj k řešení problémů, přijímá problémy jako výzvu.	Řešíme problémy a přijímáme výzvy
3. čtvrtletí Seberegulace a sebeorganizace	Žák vědomě pracuje se svými emocemi.	Prožíváme, vyjadřujeme a zvládáme své emoce
3. čtvrtletí Kreativita	Žák tvořivě řeší praktické situace.	Tvořivě řešíme praktické situace
4. čtvrtletí Kreativita	Žák zvládá vlastní agresivitu (s ohledem na sebe i na své okolí).	Učíme se zvládat svou agresivitu
Průběžně Seberegulace a sebeorganizace	Žák zvládá trému. Žák plánuje svůj čas.	
Kreativita	Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení. Žák projevuje respekt k ostatním lidem	
Komunikace	Žák moderuje skupinovou diskusi.	
Kooperace a kompetice	Žák dodržuje efektivní postup práce v týmu. Žák podporuje týmovou atmosféru. Žák zvládá nepříjemné a neefektivní chování členů týmu.	

9. ročník	Celoroční plán práce	Třídnická hodina / OSV
Období / Téma	Cíl / Výstup	Metodika OSV
1. čtvrtletí Hodnoty, postoje, praktická etika		Pečujeme o sebe i o druhé
2. čtvrtletí Hodnoty, postoje, praktická etika	Žák reflektuje hodnoty (osobní žebříček hodnot, hodnoty druhých lidí).	Přemýšlíme o hodnotách
3. čtvrtletí	Žák rozpoznává projevy a užitečnost etických jevů ve	Rozhodujeme se zodpovědně a jednáme eticky

Hodnoty, postoje, praktická etika	vlastním životě (odpovědnost, spravedlnost, odvaha).	Zkoumáme ctnosti
4. čtvrtletí Hodnoty, postoje, praktická etika	Žák identifikuje, které reálné problémy si zasluhují jeho angažovanost, a tyto problémy řeší.	Naplňujeme vlastní ideály
Průběžně		
Seberegulace a sebeorganizace	Žák zvládá trému.	
	Žák plánuje svůj čas.	
Mezilidské vztahy	Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.	

Příloha 3: Kroužky 2022 – 2023

Škola nabízí kroužky pro mimoškolní činnost organizované školou. Další kroužky realizují nejružnější oddíly a sdružení v prostorách školy. V letošním roce je dětem k dispozici více než 30 kroužků. Informace jsou dostupné na <https://fzs-chlupa.cz/mimoskolni-cinnosti>

Příloha 4: Sociální síť

		E – mail, telefon	Adresa
Pedagogicko psychologická poradna	Mgr. Klára Daňková	Safarikovapp5@gmail.com 251 611 803 251 613 572	Kuncova 1580 Praha - Stodůlky 155 00
Obvodní metodik prevence	Mgr. Magdaléna Tejkalová Bc. Ondřej Mýtina	prevenceppp5@volny.cz 735379422 Mytina.ppp5@gmail.com 734300140	Kuncova 1580 Praha – Stodůlky 155 00
Krajský metodik prevence	Mgr. Nina Janyšková	nina.janyiskova@cityofprague.cz 236 002 020	Mariánské nám., Praha 1
Koordinátorka školské prevence	Ing. Monika Puchelová	Monika.Puchelova@praha.eu 236004164	Charvátova 9/145, Praha 1
Referent prevence	Bc. Ondřej Pracný	Ondrej.pracny@praha.eu 236004197	Mariánské nám., Praha 1
Odbor sociální péče vedoucí odboru	Mgr. Blanka Vildová	VidovaB@p13.mepnet.cz 235 011 450	Úřad měst. části Praha 13 Sluneční náměstí 13/2580 158 00 Praha 5
Odbor sociálně právní ochrany dětí	Anna Pospíšilová	PospisilovaA@praha13.cz 235011445	Úřad měst. části Praha 13 Sluneční náměstí 13/2580 158 00 Praha 5
Kurátoři	Alexandra Augustová, Lucie Pondělíčková	AugustovaA@praha13.cz PondelickovaL@praha13.cz	Úřad měst. části Praha 13 Sluneční náměstí 13/2580 158 00 Praha 5
Oddělení prevence a rozvoje sociálních služeb	Bc. Petr Syrový	235 011 453, Fax: 235 011 545 syrovyp@praha13.cz	Úřad městské části Praha 13 Sluneční náměstí 13/2580 158 00 Praha 5
Koordinátoři sociální prevence	Bc. Veronika Hájková	2350011452 HajkovaV@praha13.cz	Úřad měst. části Praha 13 Sluneční náměstí 13/2580 158 0 Praha 5
Policie ČR		974 855 710	Běhouňkova 2301/19 Praha 13
Městská policie		Tel.: 222025721-6 operacni.p13@mppraha.cz URL: http://www.mppraha.cz	Obvodní ředitelství Praha 13 Lýskova 1593, Praha 5
Jules a Jim, z.s.	Ondřej Bradáč ředitel Martina Cahová koordinátor programů	reditel@julesajim.cz 736708383 programyl@julesajim.cz 604341392	Krkonošská 1534/6, 120 00 Praha 2

Příloha 5: Legislativa, dokumenty v resortu MŠMT

STRATEGIE

- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005 - 2008
<http://www.msmt.cz/DOMEK/default.asp?CAI=2945>
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009
http://wtd.vlada.cz/urad/urad_postaveni.htm
- Strategie prevence kriminality na léta 2008 - 2011
<http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

METODICKÉ POKYNY

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a TV k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (č.: 20 006/2007-51 ze dne 16.10.07) zdroj:
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vestniky/MSMT11_07.pdf
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 28 275/2000 -22)
- Metodický pokyn 2016 šikana
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobi a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Anotace - směrem k prevenci:
1. Školská poradenská zařízení poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách 1-3 této vyhlášky (§1)
 2. Standardní činnost poraden - Informační a metodická činnost spočívá zejména:
 - v metodickém vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence (1)
 - v metodické pomoci při tvorbě preventivních programů (8)
 - ve spolupráci se SVP při poskytování služeb pro žáky se SPCH a rizikem vzniku sociálně patologických jevů (9)
 3. Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. c) kromě jiných činností se jedná o:
 - prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací
- Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

ZÁKONY

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)

Další zákony

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Příloha 6: Kontakty na odborníky

Adiktologická ambulance

Internetová poradna zaměřená na problematiku užívání návykových látek a nelátkových závislostí jako například gamblingu a nezvládnutí informačních technologií u studentů, zaměstnanců a rodinných příslušníků. Internetová poradna je dostupná na webových stránkách Centra adiktologie, a to konkrétně: www.ambulance.adiktologie.cz. Internetová poradna je součástí Adiktologické ambulance, která je klinickým pracovištěm Centra adiktologie. Internetová poradna i ambulance je určena pro studenty a zaměstnance VŠ jejichž zdravotní stav a sociální situace jsou aktuálně či vývojově ohroženy problematikou užívání návykových látek a nelátkových závislostí.

Základní informace: [Adiktologická poradna](#)

Linka důvěry Dětského krizového centra

Hlavním zaměřením je problematika syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, a to jak v oblasti prevence a diagnostiky, tak v oblasti terapie. V praxi představuje tento problém komplexní psychosociální práci s klientelou z řad dětí, dospívajících i jejich rodin.

Adresa: V Zápolí 1250, 141 00, Praha 4 - Michle

Telefon: 241 484 149

E-mail: problem@дитеkrize.cz

Web: www.дитеkrize.cz

Linka pomoci dětem domácího násilí (DONA)

DONA je linka s nepřetržitým provozem, která účinně podporuje oběti domácího násilí, a to prostřednictvím snadno dosažitelných informací, rady a podpory poskytované při zaručení úplné anonymity volajícího. Umožňuje obětem domácího násilí aktuální orientaci v systému záchranné sítě státních i nestátních služeb v ČR. Též nabízí pomáhajícím odborníkům, kteří se v rámci výkonu své profese dostávají do živého kontaktu s oběťmi domácího násilí, informace ze svých databází.

Telefon: 251 511 313

Web: www.donalinka.cz

Linka bezpečí

Celostátní linka pro děti a mládež v krizových životních situacích. K dispozici je 24 hodin denně, včetně nedělí a svátků.

Adresa: Ústavní 91/95, 181 00, Praha 8

Telefon: 800 155 555

E-mail: ilb@linkabezpeci.cz

Chat: chat.linkabezpeci.cz

Web: www.linkabezpeci.cz

Linka vzkaz domů

Linka slouží především dětem a mladým lidem, které situace v rodině, ve škole nebo v ústavním zařízení donutí k útěku nebo těm, kteří o takovém kroku prozatím jen uvažují. Z pevných linek je služba zdarma každý den od 8:00 do 22:00 hod (z mobilu lze volat za běžné tarify operátorů na mobilní číslo).

Adresa: Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8

Telefon: 840 111 113, 724 727 777

Web: www.vzkazdomu.cz

Rodičovská Linka bezpečí

Linka poskytuje odborné poradenství pro rodiče, prarodiče i pedagogy, kteří mají problémy s výchovou dětí, nebo nejsou lhostejní k porušování práv dětí v ČR. Služba je k dispozici každý

pracovní den odpoledne: pondělí, středa, pátek od 13:00 do 16:00 hod a úterý a čtvrtky od 16:00 do 19:00 hod.

Adresa: Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8

Telefon: 840 111 234

Web: www.linkabezpeci.cz

Internet helpline - poradna pro bezpečný internet

Linka slouží dětem a dospívajícím, kteří pociťují znepokojení a ohrožení během prohlížení webových stránek, při chatování a hraní her nebo když jsou obtěžováni prostřednictvím mobilu či jiných komunikačních médií. Služba je zdarma k dispozici 24 hodin denně, včetně nedělí a svátků, na Lince bezpečí.

Adresa: Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8

Telefon/Fax: 800 155 555

E-mail: ilb@linkabezpeci.cz

Chat: chat.linkabezpeci.cz

Web: www.internethelpline.cz

Drogová poradna

www.drogovaporadna.cz

Anonymní poradna. Nestyďte se a nebojte se zeptat na cokoli. Můžete zde také nalézt informace o jednotlivých drogách a jejich účincích.

Server primární prevence

www.odrogach.cz

Vše o primární prevenci pro pedagogy, rodiče a náctileté, texty, kvízy, výukový program pro školy, individuální testy a mnoho dalších materiálů

Drogový informační server

www.drogovyserver.cz

Internetové noviny zabývající se drogovou problematikou. Seznam kontaktů na odborná zařízení. Informace o aktuálních projektech a grantech. Seznam vzdělávacích akcí. Databáze odkazů na stránky s drogovou problematikou. Databáze knih z odborné knihovny DIC. Odborné texty a studie.

Pražské centrum primární prevence PPCP

Rytířská 10, Praha 1

Tel: 236 002 465

E-mail: ppcp@prevence-praha.cz

www.prevence-praha.cz

Použité zkratky:

EŽK – Elektronická žákovská knížka

PPŠ – Preventivní program školy

PPP – Pedagogicko psychologická poradna

RCh – Rizikové chování

ŠP – Školní psycholog

SPJ – Sociálně patologické jevy

OSV- Osobnostně sociální výchova

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcový vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

FZŠ - Fakultní základní škola (není-li uvedeno jinak, jde o FZŠ PedF UK prof. Otokara Chlupa)

ŘŠ – Ředitelka školy

ZŘ – Zástupce ředitele

VP – Výchovní poradce

AP – Asistent pedagoga